

32ο Δημοτικό
Αθηνών

Μουσείο Κυκλαδικής
Τέχνης

Ταξιδεύοντας στον κόσμο των θεών

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 32ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών

Τάξη: Γ'

Αριθμός μαθητών: 19

Αριθμός αλλοδαπών μαθητών: 16

Χώρες προέλευσης των αλλοδαπών μαθητών: Αίγυπτος, Αλβανία, Βουλγαρία, Πολωνία, Συρία, Ρουμανία, Ρωσία.

Προφίλ της τάξης: Όλα τα παιδιά της τάξης επικοινωνούν και εκφράζονται με άνεση στην ελληνική γλώσσα, καθώς έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα και οι γονείς τους διαμένουν εδώ και αρκετά χρόνια στη χώρα μας. Επιπλέον, παρά την ποικιλία ως προς τις χώρες προέλευσης των μαθητών, δεν παρατηρείται αντιπαλότητα ούτε και πρόστριβες λόγω διαφορετικής καταγωγής.

Όνομα εκπαιδευτικού: Δάφνη Αθανασίου

Μουσείο: Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης

Συλλογή ή εκθέματα που έγιναν αντικείμενα διαπραγμάτευσης: Στη Συλλογή Αρχαίας Ελληνικής Τέχνης επιλέχθηκαν αγγεία που απεικονίζουν θεούς και ήρωες καθώς και άλλα αντικείμενα ως σύμβολα των θεών (π.χ. το ειδώλιο περιστεριού ως σύμβολο της θεάς Αφροδίτης).

Διαπολιτισμική δυναμική που διακρίνεται στα συγκεκριμένα αντικείμενα: Τα παιδιά στα συγκεκριμένα αντικείμενα αναγνώρισαν θεούς, ήρωες και τα σύμβολά τους. Παράλληλα, έγινε σύγκριση με τους θεούς από τις χώρες προέλευσης των μαθητών. Αναφέρθηκαν ομοιότητες και διαφορές ως προς τις ιδιότητες και τα σύμβολα των θεών.

Όνομα μουσειοπαιδαγωγού: Ελένη Μάρκου

Στόχοι

Οι μαθητές :

- Να γνωρίσουν τους θεούς της ελληνικής μυθολογίας και τα σύμβολα που έχουν.
- Να γνωρίσουν τους θεούς της χώρας από την οποία προέρχονται καθώς και εκείνους των συμμαθητών τους.

- Να συγκρίνουν και να βρουν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στους θεούς και τα σύμβολά τους από όλες τις χώρες καταγωγής τους, ώστε να διαπιστώσουν τις κοινές ανάγκες των ανθρώπων και τον τρόπο με τον οποίο μεταφέρονταν τα ήθη, τα έθιμα και οι νοοτροπίες στις γείτονες χώρες.
- Να εμπλουτίσουν την αισθητική τους καλλιέργεια, γνωρίζοντας τα εκθέματα του μουσείου.
- Να εξασκήσουν την παρατηρητικότητα τους.
- Να συμμετάσχουν σε ομαδικές δραστηριότητες.
- Να εκφραστούν κινητικά και καλλιτεχνικά αναπτύσσοντας τις δημιουργικές τους ικανότητες.
- Να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους.
- Να εξοικειωθούν με το μουσειακό χώρο και να μάθουν πώς να περιηγούνται και να συμπεριφέρονται σε αυτόν.
- Να ισχυροποιήσουν τους δεσμούς τους με το σχολείο και το μουσείο.
- Να μάθουν να προσανατολίζονται και να σχηματίζουν χάρτες.

Σύνδεση με το Πρόγραμμα Σπουδών

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα το οποίο εκπονήσαμε και η επίσκεψή μας στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης συνδέεται άμεσα με το μάθημα της Ιστορίας της Γ' τάξης. Τα παιδιά για πρώτη φορά εισάγονται στον κόσμο της ελληνικής μυθολογίας, στον κόσμο των θεών. Γνωρίζουν τα κατορθώματα και τις αδυναμίες τους. Μαγεύονται και τους αγαπούν.

Δράσεις

1. Παρακολούθηση της ημερίδας «Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης» που πραγματοποιήθηκε στις 19/01/2013 στο ξενοδοχείο TITANIA. Στην ημερίδα έγινε και η γνωριμία με την αρχαιολόγο - μουσειοπαιδαγωγό Ελένη Μάρκου. Στο πλαίσιο της συζήτησης κάναμε έναν σύντομο και ενδεικτικό σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που θα υλοποιούνταν κατά τη διάρκεια του προγράμματος.
2. Μετά την πρώτη γνωριμία με την Ελένη Μάρκου υπήρξε συχνή τηλεφωνική και ηλεκτρονική επικοινωνία, η οποία αφορούσε και στην καλύτερη οργάνωση του πρότζεκτ αλλά και στην ανταλλαγή υλικού. Καθώς το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που σχεδιάσαμε περιελάμβανε θεούς και από άλλες χώρες, χρειάστηκε να συγκεντρώσουμε και να οργανώσουμε τόσο τις

πληροφορίες που έφεραν τα παιδιά σχετικά με τους θεούς της μυθολογίας της χώρας τους όσο και τις δικές μας, σύμφωνα με την υπάρχουσα βιβλιογραφία και τις πηγές στο διαδίκτυο. Συγκεκριμένα, εκτός από το δωδεκάθεο συγκεντρώθηκαν πληροφορίες και για τους παρακάτω θεούς/σύμβολα αναλόγως με τη χώρα προέλευσης των μαθητών:

▪ Αλβανία:

1. Ζεούσι (Δίας)
2. Αφροβίτα (Αφροδίτη)
3. Δωδώνα (συνδέεται με το λατρευτικό κέντρο του Δία και της Διώνης)

▪ Βουλγαρία:

1. Ζαγρέας (θεός Διόνυσος) ως μορφή του κάτω κόσμου.
2. Στη σημερινή παράδοση της Βουλγαρίας επιβιώνουν αρχαίοι Έλληνες θεοί και έχουν βρεθεί αγαλματάκια που τους απεικονίζουν (π.χ. του Δία, του Πάνα κ.λ.π.)

▪ Συρία:

1. Ασούρ (προστάτης της πόλης Ασσυρίας, φίλος και προστάτης του λαού καθώς και όλων των βασιλέων της Ασσυρίας. Έδωσε το όνομα στη σημερινή χώρα και τους κατοίκους της)
2. Αστάρτη ή Ιστάρ ή Ινάννα (θεά της κυριαρχίας, του πολέμου, του έρωτα και της γονιμότητας. Σύμβολό της το περιστέρι)
3. Άνου (θεός των ουρανών, από τη λέξη αν που σημαίνει ουρανός)

▪ Αίγυπτος

1. Ρα (θεός Ήλιος και βασιλιάς όλων των θεών και των ανθρώπων της Αιγύπτου)
2. Άνουβις (θεός των νεκρών και του Κάτω κόσμου)
3. Όσιρις (θεός της φύσης και των νεκρών)
4. Ίσιδα (θεά της μαγείας, σύζυγος του Όσιρι)

▪ Σλαβική μυθολογία: Ρωσία- Πολωνία- Ρουμανία

1. Βέλες (θεός του εμπορίου, των κτηνοτρόφων και των αγροτών)
2. Γιαρίλο (θεότητα της γονιμότητας, της άνοιξης και της νεότητας)
3. Ζάρια (θεά της ομορφιάς που σχετίζεται με την αυγή)
4. Μορένα (θεότητα του χειμώνα και του θανάτου)
5. Νταζβόγ (θεότητα του ήλιου)

6. Περούν (θεός των καταιγίδων, λατρευόταν κυρίως από τους Ρώσους)
7. Σβάρογκ (θεός της φωτιάς. Λατρευόταν στην Πολωνία και σύμβολά του ήταν ο φτερωτός δράκος)
3. Αφού τα παιδιά είχαν πια εξοικειωθεί με το δωδεκάθεο από τα μαθήματα και τις δραστηριότητες που γίνονταν κατά καιρούς στο μάθημα της ιστορίας και είχε συγκεντρωθεί το απαραίτητο υλικό για τους θεούς από τις χώρες προέλευσης των μαθητών, ορίσαμε την ημέρα επίσκεψης και γνωριμίας της μουσειοπαιδαγωγού με τα παιδιά. Έτσι, την Τρίτη, 16 Απριλίου 2013, η Ελένη Μάρκου ήρθε στο σχολείο μας. Μετά την εισαγωγική συζήτηση έγινε προβολή (με power point) του προγράμματος του μουσείου «Μάθε για τους θεούς και βρες πού κρύβονται μέσα στο Μουσείο», η οποία προσαρμόστηκε στο εκπαιδευτικό μας πρόγραμμα και εμπλουτίστηκε και με τις εικόνες και πληροφορίες για τους θεούς των άλλων μυθολογιών.
4. Μετά την ολοκλήρωση της παρουσίασης, ακολούθησε συζήτηση και δώσαμε στα παιδιά εικόνες από αγγεία, τα οποία βρίσκονται στο μουσείο και πάνω τους απεικονίζονται θεοί με τα σύμβολά τους. Έπειτα σε χαρτί του μέτρου τα παιδιά κόλλησαν χάρτες της Ελλάδας, των Βαλκανίων, της Ρωσίας, της Ασίας και της βορείου Αφρικής σύμφωνα με τη γεωγραφική τους θέση. Σε αυτόν τον «μυθολογικό χάρτη» ένωσαν τις εικόνες με τον τόπο ή τον μύθο που ταίριαζε. Έπειτα για να συμπληρώσουν τον χάρτη, τα παιδιά πρόσθεσαν λέξεις, ρήματα, ή οτιδήποτε άλλο σχετιζόταν με τη μυθολογία, τόσο την ελληνική, όσο και των λοιπών χωρών. Αξιοσημείωτο είναι το ότι κάθε παιδί δεν περιορίστηκε στη χώρα καταγωγής του, αλλά επεκτάθηκε σε όποιον θεό του είχε κάνει μεγαλύτερη εντύπωση.

Εικόνα 1: Προετοιμάζοντας το χάρτη

Εικόνα 2: Δρυλεύοντας για το χάρτη

Εικόνα 3: Ο μυθολογικός χάρτης

5. Καθώς η παραπάνω δραστηριότητα κάλυψε όλο τον χρόνο της επίσκεψης της μουσειοπαιδαγωγού στην τάξη, αφήσαμε για τις επόμενες ημέρες τις καρτέλες - παιχνίδι του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης. Αυτές τις έκοψαν τα παιδιά, τις πέρασαν σε κορδονάκι και τις κρέμασαν στον λαιμό και στο χέρι τους, φτιάχνοντας με αυτόν τον τρόπο μικρά απλά κοσμήματα.

Εικόνα 4: Φτιάχνοντας τις καρτέλες-κοσμήματα

Εικόνα 5: Οι δικές μου καρτέλες

6. Τη Δευτέρα, 27 Μαΐου 2013, επισκεφτήκαμε το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Αφού κάθε παιδί πήρε το έντυπο με δραστηριότητες με τίτλο «Μάθε για τους θεούς και βρες πού κρύβονται μέσα στο Μουσείο», περιηγηθήκαμε στην έκθεση «Μία ιστορία με εικόνες» στον 2^ο όροφο του μουσείου ψάχνοντας να βρούμε τα αγγεία ή τα σύμβολα των θεών που απεικονίζονταν πάνω σε αυτά. Ιδιαίτερη εντύπωση έκανε στα παιδιά η έκθεση «Σκηνές από την καθημερινή ζωή στην αρχαιότητα» στον 4^ο όροφο με τα αντικείμενα από την καθημερινή ζωή των αρχαίων Ελλήνων. Η επίσκεψή μας σε αυτή δεν ήταν προγραμματισμένη αλλά προέκυψε, καθώς τα παιδιά μπόρεσαν να καταλάβουν τον τρόπο με τον οποίο οι αρχαίοι Έλληνες είχαν εντάξει τη λατρεία των θεών στην καθημερινότητά τους. Τέλος, για τους ίδιους λόγους, κλείνοντας την επίσκεψή μας στο μουσείο, παρακολουθήσαμε σε βιντεοπροβολή τη ζωή του Λέοντα, ενός Αθηναίου από τη στιγμή της γέννησής του έως τον θάνατό του.

Εικόνα 6: Μαθαίνουμε για τα παιχνίδια των αρχαίων Ελλήνων

Εικόνα 7: Αναζητώντας τους θεούς

Εικόνα 8: Ανακαλύπτω με καθοδήγηση

Εικόνα 9: Συμπληρώνοντας το Φύλλο εργασίας

7. Μετά την εκπαιδευτική επίσκεψή μας στο μουσείο, από τις 3 ως τις 10 Ιουνίου 2013 τα παιδιά ασχολήθηκαν με την κατασκευή ενός επιτραπέζιου παιχνιδιού μυθολογίας. Οι μαθητές, μετά από ψηφοφορία, του έδωσαν το όνομα «Θεϊκό φιδάκι». Αφού τα παιδιά ολοκλήρωσαν το παιχνίδι τους, μπόρεσαν και το έπαιξαν την τελευταία εβδομάδα της σχολικής χρονιάς.

Το παιχνίδι περιλαμβάνει:

- οδηγίες χρήσης
- πιόνια (φτιαγμένα από τα παιδιά)
- μια καρτέλα - φιδάκι, την οποία διακόσμησαν με τις ζωγραφιές τους
- ερωτήσεις σχετικές με τους θεούς όλων των χωρών και τα σύμβολά τους
- καρτέλες - εντολές, οι οποίες βοηθούν ή δυσκολεύουν τους παίχτες στην πορεία τους μέχρι τον τερματισμό.

Η δράση «Ταξιδεύοντας στον κόσμο των θεών» διήρκεσε περίπου 3 μήνες (από αρχές Απριλίου έως 12 Ιουνίου 2013) με κάποια κενά λόγω των διακοπών του Πάσχα. Χρησιμοποιήθηκαν τεχνικές της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας, της θύελλας ιδεών, της παρατήρησης αλλά και της βιωματικής μάθησης. Οι μαθησιακοί πόροι, αν και αναφέρονται στις επιμέρους δράσεις, επιγραμματικά είναι:

- ✓ διαδίκτυο
- ✓ παρουσίαση power point, η οποία οργανώθηκε από τη μουσειοπαιδαγωγό
- ✓ εικόνες αγγείων
- ✓ χάρτες
- ✓ φωτογραφίες από τα εκθέματα του μουσείου
- ✓ βιβλία (Μύθοι απ' όλον τον κόσμο, Παγκόσμια εικονογραφημένη Μυθολογία - Εκδόσεις Ερευνητές, Ελληνική Μυθολογία της Εκδοτικής Αθηνών)

Εικόνα 11: Ερωτήσεις

Εικόνα 10: Το «θεϊκό φιδάκι»

Εικόνα 12, 13, 14, 15: Εντολές, Πιόνια, Φτιάχνοντας το «θεϊκό φιδάκι», Το «θεϊκό φιδάκι» ολοκληρωμένο

Αξιολόγηση

Τα παιδιά στο σύνολό τους βρήκαν πολύ ενδιαφέρον το όλο πρόγραμμα. Εντυπωσιάστηκαν από τη γνωριμία τους με μια αρχαιολόγο, η οποία μάλιστα μπόρεσε να τους λύσει και γενικότερες απορίες που αφορούσαν τη μυθολογία αλλά και την επιστήμη της αρχαιολογίας.

Καθώς η μετακίνηση προς και από το μουσείο ήταν δωρεάν χάρη στη χορηγία της Δράσης 9, οι μαθητές (παιδιά οικονομικών μεταναστών, κατά κύριο λόγο, με χαμηλές οικονομικές δυνατότητες) ευχαριστήθηκαν ιδιαίτερα την επίσκεψή τους στο μουσείο και απόλαυσαν τις δραστηριότητές τους σε αυτό.

Δόθηκε, τέλος, η ευκαιρία στα παιδιά να βγουν από τα στενά πλαίσια του μαθήματος, να συνεργαστούν μεταξύ τους καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος και κυρίως να γνωρίσουν το πάνθεον της Ελλάδας αλλά και άλλων χωρών. Οι μαθητές επισήμαναν τα κοινά στοιχεία και τις ομοιοτητές των θεοτήτων ακόμη και ανάμεσα σε διαφορετικές χώρες. Με αυτό τον τρόπο συνειδητοποίησαν ότι δεν έχει σημασία η προέλευση, το χρώμα ή η θρησκεία, όσο ο σεβασμός στον άλλο και η ισάξια συμμετοχή μέσα σε μια ομάδα.

